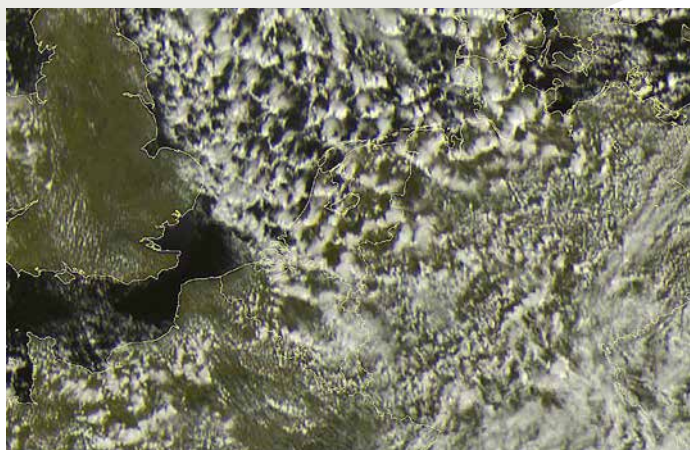

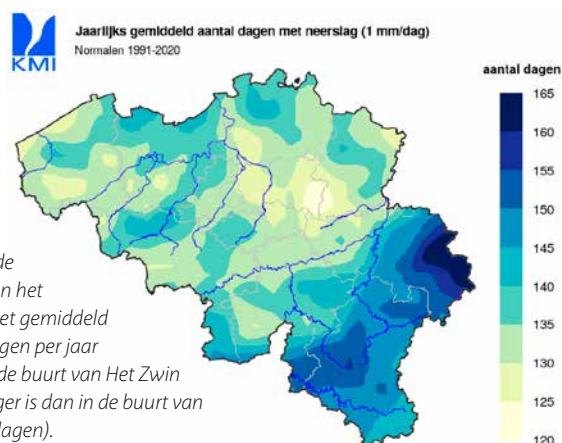
ONZE KUST IN DE SCHADUW VAN ENGELAND

Gert Coone

Dat de kust een ander klimaat heeft dan het binnenland, is genoegzaam bekend. Maar ook aan de kust zelf kan het weer grote verschillen vertonen. Zo gebeurt het vaak, vooral in het najaar en de winter, dat Het Zwin de ene na de andere regen- of winterse bui over zich heen krijgt, terwijl het in De Panne diezelfde dag volledig droog en zelfs zonnig blijft. Dat is geen toeval, maar het resultaat van een fenomeen dat typisch is voor onze kust: de bij meteorologen en weeramateurs befaamde 'schaduw van Engeland'.

Een satellietbeeld waarop duidelijk de schaduw van Engeland te zien is. Bron: Sat24.com.

Een kaartje uit de Klimaatatlas van het KMI toont dat het gemiddeld aantal regendagen per jaar (1991-2020) in de buurt van Het Zwin (145 dagen) hoger is dan in de buurt van De Panne (130 dagen).

FELLE BUIEN

Als er in de herfst of in de winter een koude polaire luchtmassa uitzakt naar West-Europa, ontstaan er boven de noordelijke Atlantische Oceaan en de Noordzee geregeld felle buien. Het grote contrast tussen het relatief warme zeewater en de koude bovenluchten brengt een sterke convectie op gang. De warme, vochtige zeelucht stijgt op in de koude luchtmassa en raakt snel verzadigd. De waterdamp condenseert en vormt op die manier felle buien, vaak zelfs met onweer en stofhagel. Boven land is het temperatuurverschil tussen de bodem en de bovenluchten veel kleiner. Daar is er dus ook minder convectie en ontstaan er geen buien.

Koude, polaire luchtmassa's bereiken onze kust vaak met een noordwestenwind, aan de achterzijde van een Atlantische depressiekern. De buien die boven zee ontstaan, trekken met die noordwestenwind het West-Europese continent binnen, waar ze een paar tientallen kilometers landinwaarts pas uitsterven. Vooral de kusten van Holland, Zeeland en West-Vlaanderen krijgen dan de volle laag. Maar meestal niet de hele West-Vlaamse Kust, want daarvoor ligt het eiland Groot-Brittannië in de weg.

WAAROM KNOKKE VIJFTIEN REGENDAGEN PER JAAR MEER KENT DAN DE PANNE

De buien die op weg zijn naar ons land doen eerst Schotland aan. Het Schotse berglandschap dwingt de zeelucht om te stijgen, waardoor de buien volledig uitregenen of -sneeuwen boven de Highlands. Voorbij de bergen daalt de lucht opnieuw en sterven de buien uit. Daarbij komt nog dat in het najaar en de winter het boven de landmassa van Groot-Brittannië een stuk kouder is dan boven de Noordzee. Daar ontstaan dus geen nieuwe buien meer in de polaire lucht. Het resultaat is een vrijwel haarscherpe grenslijn tussen een gebied met buien, die met de noordwestenwind via de Noordzee naar Europa drijven en een gebied met brede opklaringen. Die grenslijn loopt meestal pal over onze kust, met buien over de Oostkust en droog weer over de Westkust. Dat merken we ook in de klimaatatlas van het KMI: in de buurt van Het Zwin regent het gemiddeld 145 dagen per jaar, in de buurt van De Panne slechts 130 dagen. Dat is een opmerkelijk verschil over een afstand van amper 65 kilometer! Deze 'neerslagschaduw van Engeland' (correcter is dus eigenlijk de neerslagschaduw van Groot-Brittannië)

laat zich ook verder in het Vlaamse binnenland nog gelden. De Westhoek en het zuiden van Oost-Vlaanderen blijven in de winter vaak gespaard van buien, terwijl het noorden van West- en Oost-Vlaanderen en de provincies Antwerpen en Limburg felle winterse buien of sneeuwbuien over zich heen krijgen. De grens tussen droog en nat loopt opvallend vaak (maar uiteraard geheel toevallig) ongeveer gelijk met de gewestweg N9, de "oude baan" van Oostende via Brugge, Eeklo en Gent naar Aalst.

Het schaduweffect aan onze kust doet zich alleen voor als de wind uit het noordwesten tot noordnoordwesten waait. Bij een zuiver noordelijke stroming komt de wind over heel onze kust van over de Noordzee en krijgt ook De Panne de buien over zich heen. Bij een wind uit het westnoordwesten ligt ook de uiterste oostkust veilig en wel in de 'schaduw van Engeland'.